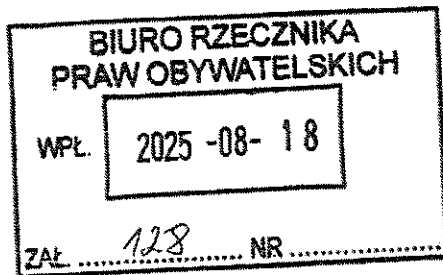

Strzelce Opolskie, dn. 12 sierpnia 2025r.

DP.414.1.835.2025.DS

**Biuro
Rzecznika Praw
Obywatelskich
Krajowy Mechanizm
Prewencji**

W odpowiedzi na raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich, przeprowadzonej w dniach 18 - 21 czerwca 2024 roku oraz zawarte na podstawie art. 20 OPCAT zalecenia informuję, że:

ad.1. „podjęcie efektywnych działań w celu wyeliminowania i zapobiegania występowaniu w przyszłości przypadków stosowania przemocy wobec osadzonych oraz wzmocnienie nadzoru nad podległymi funkcjonariuszami”.

W związku z pojawiającymi się w raporcie KMPT zarzutami dotyczącymi rzekomego stosowania przemocy w oddziale terapeutycznym, stanowczo zaprzeczam wszelkim oskarżeniom. W czasie służby w kontaktach z osobami pozbawionymi wolności funkcjonariusze kierują się zasadami wzajemnego szacunku, odpowiedzialności oraz obowiązującymi normami prawnymi i etycznymi. W tutejszym oddziale terapeutycznym nie dopuszcza się do zachowań, które mogłyby być uznane za przemocowe, zarówno fizyczne jak i psychiczne.

W ramach działań profilaktyczno - edukacyjnych realizowano oraz zaplanowano dalsze szkolenia działowe z zakresu tematyki dotyczącej przeciwdziałania przemocy, etyki zawodowej oraz uwzględnianie ich jako szkoleń cyklicznych. W ramach sprawowanego nadzoru nad podległymi funkcjonariuszami inspektorzy oddziałów penitencjarnych dokonują kontroli sposobu realizacji obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy po godzinach pracy administracji oraz w dni ustawowo wolne, m.in. poprzez analizę archiwalnych nagrań wideo. W powyższym zakresie sporządzają notatki służbowe. Funkcjonariusze kadry kierowniczej w ramach sprawowanego nadzoru w trakcie wizytacji oraz inspekcji jednostki zwracają uwagę na powyższą tematykę.

ad.2. „przypomnienie personelowi działu terapeutycznego o konieczności traktowania osadzonych z szacunkiem, w szczególności poinstruowanie o zakazie używania dehumanizujących określeń”

Prezentowanie na tablicy w pokoju kierownika DT dehumanizujących treści jest praktyką niedopuszczalną, a działania tego rodzaju pozostają w sprzeczności ze standardami etycznymi i zostały niezwłocznie zaniechane. Słowo „bestia” znajdujące się na tablicy ściennej zostało usunięte. Przeprowadzono rozmowę z podwładnymi funkcjonariuszami i pouczono o niestosowaniu podobnych zwrotów w przyszłości. W ramach odpraw penitencjarno – ochronnych przypomina się funkcjonariuszom i pracownikom każdorazowym, właściwym traktowaniu osób pozbawionych wolności z poszanowaniem ich godności osobistej.

Osadzeni przebywający w OT mają kontakt z osadzonymi przebywającym w ogólnych oddziałach penitencjarnych, np. podczas spotkań o charakterze religijnym, mitingów AA czy w czasie dokonywania zakupów w kantynie ZK. W populacji skazanych nieprzebywających w oddziale terapeutycznym bywają oni określanii potocznie mianem cyt. "esiorów" czy "świrów", traktowani z pogardą i często poniżani. Administracja tutejszej jednostki zdecydowanie przeciwdziała tego typu zachowaniom. Zespół terapeutyczny każdorazowo podczas kierowania osadzonych z oddziału terapeutycznego do zatrudnienia, bądź umożliwiając im spotkania o charakterze religijnym czy mitingów AA informuje podopiecznych o możliwości wystąpienia przejawów charakterystycznych dla środowiska przestępczego. Jak wynika z podejmowanych przez funkcjonariuszy czynności profilaktycznych zdarza się, że podczas tych spotkań osadzeni z oddziału terapeutycznego przekazują innym osadzonym nieprzebywającym w OT nieprawdziwe informacje o rzekomym niehumanitarnym traktowaniu w oddziale dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, co również podlega przepracowaniu podczas prowadzonych oddziaływań. Osadzeni z oddziału terapeutycznego to osoby z zaburzeniami osobowościowymi, licznymi deficytami, także w zakresie nawiązywania relacji zarówno pomiędzy sobą, jak i innymi osadzonymi, często są bardzo konfliktowi i niepodatni na wymagające w tym zakresie oddziaływania.

Żaden z funkcjonariuszy pełniących służbę w oddziale terapeutycznym nie zwraca się do skazanych w sposób dehumanizujący czy obraźliwy. Wręcz przeciwnie, zespół terapeutyczny przykładą ogromną wagę do nawiązania prawidłowej relacji terapeutycznej, czego elementem jest zwracanie się do skazanych z szacunkiem i życzliwością. Powyższe jest wynikiem zarówno wieloletniego doświadczenia kadry w pracy terapeutycznej z populacją osadzonych z diagnozą niepsychotycznych zaburzeń psychicznych, posiadanej wiedzy psychologicznej oraz szczególnych kompetencji osobowościowych.

ad.3. „regularna weryfikacja sprawności defibrylatorów znajdujących się na wyposażeniu jednostki oraz stanu baterii w urządzeniach”

Sprawność AED jest weryfikowana corocznie przez firmę PRO-MED aparatura medyczna i rehabilitacyjna z Raciborza, również po każdorazowym użyciu urządzenie jest kompleksowo sprawdzane (stan baterii, elektrod, aktualizacja oprogramowania) oraz weryfikowana jest sprawność działania urządzenia.

ad.4. „przeszkolenie wszystkich pracowników oraz funkcjonariuszy pełniących służbę w jednostce do używania defibrylatora AED ”

W tutejszej jednostce penitencjarnej prowadzone są minimum dwa razy w roku szkolenia dla funkcjonariuszy obejmujące tematyką pierwszą pomoc przedmedyczną. W trakcie powyższych szkoleń omawiane są defibrylatory AED. Każda z osób obecnych na szkoleniu ćwiczy użycie defibrylatora AED w sposób praktyczny (defibrylator ćwiczebny + fantom). Najbliższe szkolenie zaplanowane jest w listopadzie bieżącego roku.

ad.5. „wprowadzenie procedury monitorowania sposobu sprawowania funkcji opiekunów osób wymagających wsparcia osób trzecich, w szczególności w zakresie narażenia tych osób na tortury”

Dobór opiekunów osób trzecich (np. osób starszych, niepełnosprawnych czy schorowanych) to proces wymagający staranności, odpowiedzialności i zgodności z przepisami prawa. Wychowawcy przed wyborem osadzonego, który ma sprawować opiekę nad współosadzonym przeprowadzają staranną „rekrutację”, biorąc pod uwagę jakiego rodzaju opieki będzie potrzebować osoba, doświadczenie i kwalifikacje np. kursy pierwszej pomocy, kurs opiekuna osób starszych ewentualne inne doświadczenie związane z pomocą. Kolejnym ważnym elementem w trakcie doboru opiekuna są jego predyspozycje osobowościowe, m.in. takie jak empatia, cierpliwość, komunikatywność. Nadmienić należy, że cele mieszkalne wizytowane są codziennie, co umożliwia funkcjonariuszom weryfikację sprawowanej opieki a osadzonym możliwość zgłaszania wszelkich nieprawidłowości oraz chęci odbycia rozmowy indywidualnej.

ad.6. „odstąpienie od praktyki bezpośredniego nadzorowania przez funkcjonariuszy osadzonych w trakcie korzystania przez osadzonych z toalety”

Powyższe dotyczy osób, wobec których używany jest środek przymusu bezpośredniego w postaci umieszczenia w celi zabezpieczającej. Realizując prawo osadzonego do zaspokojenia potrzeb fizjologicznych, pamiętać należy o tym, że wobec osadzonego w dalszym ciągu używany jest środek przymusu, co sprawia że w trakcie realizowania z osadzonym czynności, bezpośredni nadzór nad nim jest wymagany. Wskazać należy, że § 63 ust. 3 pkt 9 zarządzenia nr 30/25 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 17 marca 2025 roku w sprawie sposobów ochrony, konwojowania oraz zadań ochronnych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej nakazuje dowódcy zmiany sprawowanie bezpośredniego nadzoru użycia środków przymusu bezpośredniego, natomiast w pkt. 11 lit. a nałożono na niego obowiązek każdorazowego rejestrowania obrazu i dźwięku, za pomocą kamery nasobnej w wypadku użycia środka przymusu bezpośredniego. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że pozostawienie osadzonego samego w celi zabezpieczającej poza pomieszczeniem dźwiękochłonnym jest niemożliwe i wymaga obecności dowódcy zmiany. Ocenie podlega również sposób zabezpieczenia osadzonego w trakcie zaspokajania potrzeb fizjologicznych. Podjęcie decyzji o zwiększeniu „swobody” osadzonemu podczas zaspokajania potrzeb fizjologicznych uwarunkowane musi być, m.in. powodem zastosowania środka przymusu bezpośredniego, warunkami osobistymi osadzonego, jego stanem emocjonalnym itp. Cella zabezpieczająca jest monitorowana, jednakże obraz z celi przekazywany jest na stanowiska wyznaczone do obserwacji zachowania osadzonego, które nie znajdują się bezpośrednio przy celi.

W związku z powyższym z uwagi na konieczność powiadomienia oddziałowego za pomocą bezprzewodowych środków łączności co wygeneruje dodatkową zwłokę czasową.

ad.7. „objęcie maskowaniem obszaru umywalki w celach monitorowanych, powiększenie maskowania w obszarze stanowiska prysznicowego, z którego korzystają osadzeni „N”, w sposób realnie uniemożliwiający ukazywanie osadzonych w trakcie wykonywania intymnych czynności higienicznych oraz objęcie maskowaniem obrazu pozostałej części łaźni w pawilonie F”.

Zgodnie z zaleceniami dokonano maskowania łaźni w pawilonie F oraz powiększono maskowanie obrazu stref intymnych w celach mieszkalnych objętych monitoringiem wizyjnym, dotychczasowy obszar który obejmował tylko toaletę został rozszerzony również o umywalkę, w sposób realnie umożliwiający intymne wykonywanie czynności higienicznych przez osadzonych.

ad.8. „dokonanie przeglądu jednostki, w celu wyeliminowania niemonitorowanych części wspólnych takich jak świetlice i ciągi komunikacyjne”

W jednostce przeprowadzane są coroczne przeglądy systemu monitoringu. W roku bieżącym wszystkie świetlice w tutejszej jednostce zostały objęte monitoringiem oraz wskazano potrzeby w zakresie wyposażenia jednostki w kamery. Planuje się dalsze prace modernizacyjne w tym zakresie.

ad.9. „umożliwienie spotkań z adwokatem, radcą prawnym lub innym pełnomocnikiem w warunkach gwarantujących poufność kontaktu”

Na życzenie adwokatów, radców prawnych lub pełnomocników zakładane są przesłony kamer uniemożliwiające podgląd wizyjny pomieszczenia.

Ze względów bezpieczeństwa nie ma możliwości demontażu kamery z pomieszczenia do spotkań z adwokatem, radcą prawnym lub pełnomocnikiem, jednak zastosowano maskowanie miejsca występowania dokumentów. Kamera w pomieszczeniu nie rejestruje fonii, tylko sam obraz. Maskowanie obrazu kamery obejmuje całą postać interesanta, ponadto kamera znajduje się za plecami osadzonego tak, aby nie można było czytać z ruchu ust. Nadmienić należy, że pomieszczenie to służy również do prowadzenia czynności przez funkcjonariuszy policji innych osób. Rozpoczęto prace remontowe celem zaadaptowania kolejnego pomieszczenia, które nie będzie wyposażone w monitoring wizyjny.

ad.10. „podjęcie działań zmierzających do dostosowania jednostki do potrzeb osób poruszających się przy pomocy wózka ortopedycznego, w sposób umożliwiający im samodzielną realizację wszelkich przysługujących uprawnień (m.in. przez zakup i montaż platform przyschodowych oraz pochylni”

Infrastruktura Oddziału Zewnętrznego Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich uniemożliwia lub bardzo ogranicza dostosowanie jednostki do potrzeb osób poruszających się przy pomocy wózka ortopedycznego, w sposób umożliwiający im samodzielną realizację wszelkich przysługujących uprawnień. Najważniejszą przyczyną takiego stanu rzeczy jest to, że dwa pawilony (F, G) są budynkami zabytkowymi, których konstrukcja uniemożliwia montaż wind i innych tego typu urządzeń. Pawilon H budowany w latach siedemdziesiątych został zaprojektowany i wybudowany w taki sposób, że nie wyposażono go w windę, platformy schodowe czy pochylnie.

Ponadto informuję, że jednostka wielokrotnie starała się pozyskać środki celowe na zakup platformy schodowej, która miała zostać zainstalowana w sali widzeń, lecz takich środków nie otrzymała. Zostały podjęte kolejne działania zmierzające do zmiany obecnego stanu rzeczy i zakupu sprzętu specjalistycznego w postaci platformy schodowej lub schodołazu. Pozwoli to usprawnić infrastrukturę pod kątem osób odbywających karę pozbawienia wolności oraz niepełnosprawnych osób ich odwiedzających.

Złożono wniosek o przyznanie środków finansowych na dostosowanie obiektów dla osób niepełnosprawnością ruchową.

W swoim zakresie udało się przebudować wejście do pawilonu F w taki sposób, aby umożliwić dostęp osobom poruszającym się na wózku inwalidzkim. Planowana jest również przebudowa wejścia do pawilonu G.

ad.11 „rozważenie możliwości przeniesienia ambulatorium oraz izby chorych do pomieszczeń zlokalizowanych na parterze budynku”

Ambulatorium z pomieszczeniem do przechowywania leków oraz izby chorych są zlokalizowane w pawilonie G na piętrze, zostały w ostatnich latach wyremontowane i wyposażone w klimatyzację (ambulatorium i pomieszczenie do przechowywania produktów leczniczych). Względy architektoniczne i ekonomiczne uniemożliwiają zamykanie tych pomieszczeń i przenoszenie ich w inne miejsce. Ponadto informuję, że w pawilonie nie ma możliwości zlokalizowania tych pomieszczeń na parterze, ze względu na charakterystykę i rodzaj budynku (budynek zabytkowy) oraz na fizyczny brak miejsca. Nie jest też możliwe wybudowanie w budynku windy. Drzwi do ambulatorium są na tyle szerokie i pozbawione progów aby umożliwiały swobodny dostęp osobom poruszającym się na wózku. Nadmienić należy, że cele izby chorych, które są wyposażone w prysznic wewnątrz celi mieszkalnej, w wszelkiego rodzaju uchwyty wspomagające poruszanie, jak i specjalistyczne szpitalne łóżka są umiejscowione na tym samym poziomie co ambulatorium pawilonie F i G.

ad.12. „dokonanie przeglądu cel przeznaczonych dla osób o obniżonej sprawności ruchowej pod kątem wykonania koniecznych napraw, wyposażenie w sprzęty wspomagające samodzielność takich osób, zamontowanie lusterek z możliwością regulacji kąta nachylenia oraz rzeczywiste osłonięcie obszaru kącika sanitarnego od pozostałej części celi mieszkalnej”

Przeglądy cel mieszkalnych przeznaczonych dla osób o obniżonej sprawności ruchowej są realizowane co najmniej raz w miesiącu. Drobne naprawy pomieszczeń i ich wyposażenia są realizowane na bieżąco.

Jeśli chodzi o celę dla niepełnosprawnych zlokalizowaną na parterze pawilonu F informuję, że była wielokrotnie dewastowana przez osadzonych, a następnie remontowana, ostatni remont przeprowadzono 24 czerwca 2024 roku.

Aktualnie przeprowadzana jest kompleksowa przebudowa i remont tej celi mieszkalnej zgodnie z aktualnymi standardami dla tego typu pomieszczeń.

ad.13. „dokonanie przeglądu jednostki pod kątem zaplanowanych koniecznych napraw i remontów oraz wymianę zużytych i zniszczonych materacy na nowe”

Przeгляд wszystkich cel mieszkalnych (wizytacja) odbywa się co najmniej raz w miesiącu. Na początku roku jest tworzony harmonogram prac remontowych, w którym umieszcza się cele mieszkalne, które wymagają pilnego remontu. Jest to około 20 pomieszczeń remontowanych rocznie. Jeżeli istnieje potrzeba remontuje się inne cele (np. w związku z dewastacją przez osadzonych lub wystąpieniem innych zdarzeń losowych). Wyposażenie cel mieszkalnych jest również naprawiane lub wymieniane na nowe na bieżąco. Skazany przy przyjęciu do jednostki otrzymuje 1 kpl. materaca z okresem używalności 48 miesięcy.

W myśl art. 116 ust. 5 KKW zobowiązany jest do dbałości o mienie zakładu karnego (...).

W praktyce jednostki penitencjarnej obserwuje się też jednak przypadki, w których skazani wykorzystują materace do ukrywania różnego rodzaju przedmiotów, nierzadko doprowadzając do ich uszkodzenia. Zdarza się również, że celowo niszczą powierzone im materace w celu uzyskania nowego egzemplarza. Materace zużyte lub zniszczone, osadzeni mają możliwość wymienić w magazynie depozytowym w dzień magazynowy zgodnie z wykazami. To samo dotyczy ich ubrań skarbowych oraz pościeli. Zapas magazynowy nowych materacy uzupełniany jest w ramach posiadanych środków finansowych.

W jednostce stosuje się w większości materace materiałowe składające się z trzech części zgodnie z warunkami technicznymi zatwierdzonymi przez Centralny Zarząd Służby Więziennej.

ad.14. „zamontowanie zasłonek prysznicowych w łazienkach”

Dokonano przeglądów łazienki pod kątem brakujących elementów. Zobligowano dział kwatermistrzowski do uzupełnienia wyposażenia łazienki we wspomniane zasłonki, w czasie realizacji zaplanowanych prac remontowych przedmiotowego pomieszczenia .

ad.15. „stworzenie w oddziale terapeutycznym większego pomieszczenia do terapii manualnej, umożliwiającego realizację tej formy terapii wszystkim zainteresowanym”

W odpowiedzi na zastrzeżenia odnośnie liczebności skazanych biorących czynny udział w terapii zajęciowej informuję, iż w strukturze oddziału terapeutycznego znajdują się cztery pracownie, w których odbywają się oddziaływania terapeutyczne z zakresu arteterapii. Całość populacji ma możliwość dostępu do arteterapii, jeżeli tylko wyrazi chęć uczestnictwa w zajęciach. Zależnie od ilości osób chętnych mogą być uruchomione jednocześnie wszystkie pracownie terapeutyczne. Ponadto w bieżącym roku rozpocznie się remont świetlicy sportowej co zwiększy atrakcyjność oferty terapeutycznej dla osadzonych.

ad.16. „stworzenie w oddziale terapeutycznym infrastruktury umożliwiającej osadzonym „N” korzystanie z zajęć terapeutycznych, kulturalno-oświatowych, indywidualnych konsultacji z psychologiem oraz spotkań z wychowawcą czy spotkań o charakterze religijnym”

Dział kwatermistrzowski przesłał do OISW propozycję zadań planowanych do realizacji w latach (2025 - 2026) związanych z poprawą odbywania kary w oddziałach terapeutycznych ze środków z Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Jednym z nich była modernizacja i doposażenie sali wídeń dla

osadzony zakwalifikowanych do kategorii tzw. niebezpiecznych. Pomieszczenie jest zarazem świetlicą sportową, salą widzeń oraz pomieszczeniem bezpiecznym do kontaktu z osobami z zewnątrz (adwokaci, rzecznicy itd.).

ad.17. „zapewnienie osadzonym, o których mowa w art. 88a k.k.w., możliwości codziennej realizacji spaceru”

W jednostce znajdują się dwa place spacerowe spełniające wymogi ochronne przeznaczone do realizacji spacerów dla ww. osadzonych. Korzystanie przez osadzonych ze spaceru stanowi ich prawo, nie nakłada się na nich takowego obowiązku. Codziennie oddziałowi proponują osadzonym korzystanie ze spaceru. Funkcjonariusze wykazują gotowość do realizacji przedmiotowego uprawnienia osadzonych.

ad.18. „zatrudnienie w jednostce co najmniej jeszcze jednego wychowawcy w oddziale terapeutycznym”

W bieżącym roku kalendarzowym planowane jest dokonanie reorganizacji stanowiskowej w ramach posiadanych w jednostce etatów, celem zwiększenia stanu liczbowego działu terapeutycznego o dodatkowego wychowawcę.

ad.19. „cykliczne włączenie do programów szkoleniowych funkcjonariuszy i pracowników cywilnych zagadnień związanych z: międzynarodowymi standardami praw człowieka i prewencją tortur (w tym standardami i zaleceniami SPT i CPT), zakazem dyskryminacji (m.in. ze względu na niepełnosprawność, wiek, orientację psychoseksualną i tożsamość płciową, pochodzenie) komunikacją interpersonalną i deeskalacją napięcia w sytuacjach konfliktowych, sposobami radzenia sobie ze stresem, przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu, postępowaniem z osobami wymagającymi szczególnego nadzoru i pracy z grupami wrażliwymi (np. osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, nie w pełni sprawnymi ruchowo, osobami ze społeczności LGBT+), wczesnym wykrywaniem symptomów przemocy, praktycznym wykorzystywaniem protokołu stambulskiego, pracy z traumą i ofiarami przemocy”

Przedmiotowa tematyka jest cyklicznie realizowana w szkoleniach ogólnozakładowych jak i działowych. W dziale penitencjarnym w dniu 13 grudnia 2024 roku przeprowadzono szkolenie z zakresu postępowania z osobami niepełnosprawnymi, opieką psychologiczną i wychowawczą wobec osób niepełnosprawnych, współpracy z instytucjami i organizacjami pomocowymi, doświadczenia w kontakcie z osobami niepełnosprawnymi w specyfice jednostek penitencjarnych. W dniu 30 kwietnia 2025 roku przeprowadzono kolejne szkolenie dla funkcjonariuszy działu penitencjarnego w którym poruszano tematy dotyczące Regulaminu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Zrewidowane Europejskie Reguły Więzienne, Reguły Narodów Zjednoczonych dotyczące postępowania z kobietami pozbawionymi wolności i środków nieizolacyjnych dla przestępców płci żeńskiej (reguły z Bangkoku) oraz Protokołu Stambulskiego - podręcznika skutecznego badania i dokumentowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania. W 2024 roku zrealizowano 4 szkolenia w trakcie których, poruszano tematykę związaną z ochroną praw człowieka, Protokołem Stambulskim jak i Regułami z Bangkoku. Na rok 2025 w planie szkoleń dla funkcjonariuszy działu ochrony oraz funkcjonariuszy

i pracowników spoza działu ochrony zaplanowano dwa szkolenia, w których zostanie poruszona powyżej opisana tematyka, i zostanie rozszerzona o postępowanie z osobami ze społeczności LGBT+.

ad.20. „zainstalowanie stanowiska do wideorozmów oraz z dostępem do Biuletynu Informacji Publicznej na parterze pawilonu F”

W pawilonie F nie ma wolnego pomieszczenia, w którym można zainstalować stanowisko do wideorozmów oraz komputera do Biuletynu Informacji Publicznej. Jednak osadzeni na bieżąco są doprowadzani do stanowisk na innych pawilonach w celu skorzystania ze stanowiska do wideorozmów i komputera do BIP. Nie odnotowano opóźnień w korzystaniu z ww. stanowisk. Na bieżąco monitorowane jest zainteresowanie tego typu stanowiskami i w razie potrzeby będą dokładane kolejne. Na tą chwilę zainteresowanie jest znikome.

ad.21. „poinformowanie osadzonych o prawie do korzystania z Biuletynu Informacji Publicznej przez wyeksponowanie informacji w oddziałach mieszkalnych, cykliczne nadawanie komunikatu na ten temat przez radiowęzeł, a także informowanie przez wychowawców pełniących w służbę w poszczególnych oddziałach”

Do wszystkich cel mieszkalnych wydano nowy Porządek Wewnętrzny oraz zamieszczono komunikat na kanale telewizji wewnętrznej, tablicach informacyjnych w oddziałach mieszkalnych.

ad.22. „zmodyfikowanie 'Zasad udostępniania skazanym BIP' stanowiących załącznik nr 13 do Zarządzenia Dyrektora Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich nr 4/2023 z dnia 31 stycznia 2023 r., przez wskazanie, że prawo do korzystania z Biuletynu Informacji Publicznej przysługuje skazanym, ukaranym i tymczasowo aresztowanym”

W dniu 24 czerwca 2025 roku komisja penitencyjna zatwierdziła Zarządzenie nr 18/2025 Dyrektora Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich zgodnie z obowiązującymi przepisami. Poza kilkoma aktualizacjami dokonano zmiany w załączniku numer 13 określenie „skazany” zmieniono na „osadzony” aby skazani, ukarani i tymczasowo aresztowani mieli możliwość korzystania z BIP.

ad.23. „uzupełnienie danych teleadresowych o dane krajowych instytucji zajmujących się, m.in. ochroną praw osadzonych oraz zweryfikowanie, czy wszystkie informacje wyeksponowane na tablicach są aktualne i uzupełnienie ewentualnych braków”

Dokonano przeglądu oraz aktualizacji informacji z danymi teleadresowymi instytucji pomocowych znajdujących się na tablicach informacyjnych w oddziałach mieszkalnych. Na tablicach zamieszczono „Listę wybranych instytucji społecznych – działania organizacji pozarządowych na rzecz osób opuszczających zakłady karne”, „Rejestr miejsc, w których gmina Gliwice udziela tymczasowego schronienia” oraz „Wykaz międzynarodowych organów ochrony praw człowieka”.

Na podstawie art. 20 OPCAT, Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur zwrócił się do Dyrektora Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich o udzielenie informacji, o których mowa w pkt 38, 46 i 84 raportu z dnia 24 czerwca 2025 r.

W odpowiedzi na zapytanie KMPT dotyczące działań podjętych po zakończeniu wizytacji i poinformowaniu o odebranych sygnałach świadczących o stosowaniu przemocy wobec osadzonych uprzejmie informuję, że przeprowadzono szkolenia działowe funkcjonariuszy działu ochrony z tematyki etyki zawodowej, postępowania z osobami osadzonymi w zakładach karnych.

W dniach 18 – 21 czerwca 2024 roku przedstawiciele KMPT przeprowadzili wizytację Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich. Dnia 18 czerwca 2024 roku przedstawiciele KMPT przeprowadzili rozmowy z osadzonymi ze statusem, tzw. "N" oraz informowali osadzonych przebywających w oddziale terapeutycznym podczas wizyt w celach mieszkalnych o możliwości przeprowadzenia poufnych rozmów indywidualnych. Rozmowy te przeprowadzono przez przedstawicieli KMPT w dniach 19 - 21 czerwca 2024 roku. Umożliwiło to co najmniej dwóm osadzonym ustalenie wersji wydarzeń, które chcą przekazać przedstawicielom KMPT. Dnia 20 czerwca 2024 roku osoby kontrolujące wyraziły chęć rozmowy z osadzonym ██████████ (wówczas zakwaterowanym w celi nr ██████), która odbyła się w bezpiecznym pomieszczeniu znajdującym się w budynku administracji z uwagi na obawy o bezpieczeństwo przedstawicieli KMPT. Następnie osadzony ██████████, po powrocie do celi mieszkalnej (nr ██████), skontaktował się przez okno celi z osadzonym ██████████ (wówczas zakwaterowanym w celi nr ██████), aby poinstruować go, jakie treści ma przekazać na spotkaniu z przedstawicielami instytucji. Rozmowa przedstawicieli KMPT z osadzonym ██████████ odbyła się dnia 21 czerwca 2024 roku z zachowaniem zasad pełnej poufności. Zespół terapeutyczny Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich powziął powyższe informacje w związku z dokonaniem samouszkodzenia w postaci pocięcia penisa dokonanym dnia 26 czerwca 2024 roku przez osadzonego ██████████, co znajduje swoje odzwierciedlenie w następujących notatkach umieszczonych w Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawionych Wolności:

- rozmowa psychologiczna z dnia 26.06.2024 roku (zał. nr 1);
- opinia psychologiczna z dnia 26.06.2024 roku (zał. nr 2);
- notatka osobopoznawcza z dnia 26.06.2024 roku (zał. nr 3).

Osadzony ██████████ chciał poprzez oczernianie i zastraszenie funkcjonariuszy wymusić zmianę osadzenia. Zadeklarował również, że może zadzwonić do biura KMPT i odwołać wszystko co przekazał osobom kontrolującym w zamian za osadzenie z ██████████

- notatka osobopoznawcza osadzonego ██████████ z dnia 28.06.2024 roku (zał. nr 4).

Zespół terapeutyczny Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich regularnie spotyka się z próbami wpłynięcia na decyzję podejmowane przez funkcjonariuszy poprzez próby szantażu i manipulacji w postaci sugestii o możliwości składania skarg do licznych instytucji o niewłaściwym traktowaniu, w tym np. pomawianie o naruszenie nietykalności, wulgarne określenia czy zastraszanie. Powyższe sytuacje omawiane są w trakcie zebrania zespołu

terapeutycznego, odpraw penitencjarno - ochronnych, są również regularnie poddawane superwizji członków zespołu terapeutycznego. Informacje o tego typu zachowaniach umieszczone są w CBDOPW:

- [REDACTED]
- opinia psychologiczna z dnia 28.07.2022 roku (zał. nr 5)
- notatka osobopoznawcza z dnia 28.07.2022 roku (zał. nr 6)
- rozmowa psychologiczna z dnia 27.06.2023 roku (zał. nr 7)
- notatka osobopoznawcza z dnia 04.07.2023 roku (zał. nr 8)
- [REDACTED]
- notatka osobopoznawcza z dnia 05.07.2022 roku (zał. nr 9)
- notatka osobopoznawcza z dnia 11.07.2022 roku (zał. nr 10)
- rozmowa psychologiczna z dnia 12.07.2022 roku (zał. nr 11)
- [REDACTED]
- rozmowa psychologiczna z dnia 04.07.2023 roku (zał. nr 12)
- notatka osobopoznawcza z dnia 11.03.2024 roku (zał. nr 13)
- [REDACTED]
- rozmowa psychologiczna z dnia 22.11.2024 roku (zał. nr 14)
- [REDACTED]
- notatka osobopoznawcza z dnia 03.03.2023 roku (zał. nr 15)
- notatka osobopoznawcza z dnia 15.06.2023 roku (zał. nr 16)
- notatka osobopoznawcza z dnia 21.06.2023 roku (zał. nr 17)
- notatka osobopoznawcza z dnia 29.06.2023 roku (zał. nr 18)
- rozmowa psychologiczna z dnia 29.06.2023 roku (zał. nr 19)
- rozmowa psychologiczna z dnia 03.07.2023 roku (zał. nr 20)
- rozmowa psychologiczna z dnia 24.10.2023 roku (zał. nr 21)
- [REDACTED]
- notatka osobopoznawcza z dnia 18.04.2023 roku (zał. nr 22)
- rozmowa psychologiczna z dnia 04.07.2023 roku (zał. nr 23)
- [REDACTED]
- notatka osobopoznawcza z dnia 03.04.2025 roku (zał. nr 24)
- notatka osobopoznawcza z dnia 12.03.2025 roku (zał. nr 25)
- notatka osobopoznawcza z dnia 13.01.2025 roku (zał. nr 26)
- notatka osobopoznawcza z dnia 23.06.2025 roku (zał. nr 27)

Funkcjonariusze pełniący służbę w oddziale terapeutycznym wielokrotnie spotykają się z sytuacjami wyzywania, bądź grożenia uszkodzeniem ciała, które to groźby wzbudzają uzasadnioną obawę, że mogą zostać spełnione ([REDACTED]). Należy wziąć pod uwagę fakt, iż osobami umieszczonymi w ww. oddziale są osoby z diagnozą niepsychotycznych zaburzeń psychicznych przybierających nierzadko formę głębokich zaburzeń osobowości skutkujących brakiem umiejętności lub zasobów do radzenia sobie z trudnościami dnia codziennego lub przestrzegania

regulaminu w sposób przystosowawczy. Należy podkreślić, iż w raporcie wskazano, że zdecydowana większość rozmówców zaznaczała, że opisywane przez nich incydenty miały miejsce w przeszłości, a poprawę sytuacji łączono z objęciem funkcji Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego odpowiedzialnego, m.in. za oddział terapeutyczny – ██████████, który został powołany na to stanowisko dnia 05 kwietnia 2024 roku.

Stwierdzenie "w przeszłości" odnosi się do pobytu w oddziale terapeutycznym tutejszej jednostki osadzonego ██████████ (uczestniczył w zdarzeniu na tle podkultury przestępczej w postaci naruszenia porządku w ZK Chełm 18 listopada 2019 roku, był 4 - krotnie kwalifikowany do grupy skazanych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu). Ww. osadzony dominował siłą fizyczną, poziomem intelektualnym, jak i zasobami finansowymi nad innymi skazanymi przebywającymi w tutejszej jednostce w oddziale terapeutycznym. Był sprawcą pobicia osadzonego ██████████ w dniu 03 lipca 2023 roku (zał. nr 33). Osadzony ██████████ wielokrotnie sam oskarżał funkcjonariuszy o pobicie, jak i namawiał współosadzonych do składania fałszywych zeznań. Wymuszał podpisywanie stworzonych przez siebie oświadczeń zawierających pomówienia względem funkcjonariuszy SW. Wykorzystał również swoją żonę do pomówienia funkcjonariuszy o stosowanie przemocy fizycznej, co skutkowało kontrolą specjalistów OISW w Katowicach dnia 06 lipca 2023 roku (zał. nr 34). Należy podkreślić, iż skarga została uznana za bezzasadną.

- notatka osbopoznawcza z dnia 03.03.2023 roku (zał. nr 15)
- notatka osbopoznawcza z dnia 15.06.2023 roku (zał. nr 16)
- notatka osobopoznawcza z dnia 21.06.2023 roku (zał. nr 17)
- notatka osobopoznawcza z dnia 27.06.2023 roku (zał. nr 32)
- notatka osobopoznawcza z dnia 29.06.2023 roku (zał. nr 18)
- rozmowa psychologiczna z dnia 29.06.2023 roku (zał. nr 19)
- notatka osbopoznawcza z dnia 03.07.2023 roku (zał. nr 20)
- rozmowa psychologiczna z dnia 24.10.2023 roku (zał. nr 21)
- notatka osobopoznawcza z dnia 31.10.2023 roku (zał. nr 28)
- notatka osobopoznawcza z dnia 08.12.2023 roku (zał. nr 29)
- notatka osobopoznawcza z dnia 05.01.2024 roku (zał. nr 30)
- rozmowa psychologiczna z dnia 08.01.2024 roku (zał. nr 31)

Dnia 17 grudnia 2023 roku osadzony ██████████ złożył pisemne oświadczenie (zał. nr 35), w którym opisuje, że próbował oczernić funkcjonariuszy, ponieważ nie otrzymał pracy odpłatnej. Ostatecznie opuścił tutejszą jednostkę dnia 31 stycznia 2024 roku.

Dominacja skazanego ██████████ w wielu aspektach (fizycznym, intelektualnym i finansowym) oraz wysoce dysfunkcyjne zachowanie rzutowało na znaczącą część zastraszonej i zdominowanej przez niego populacji oddziału terapeutycznego (głównie osoby upośledzone, o cechach wiktyminnych, starsze i mniej zaradne). Przez długi czas po opuszczeniu przez niego jednostki zespół terapeutyczny zmagał się z trudnymi konsekwencjami jego destrukcyjnego wpływu na innych skazanych. Personel oddziału

terapeutycznego włożył ogrom pracy w odbudowanie właściwej relacji terapeutycznej opartej na poczuciu bezpieczeństwa, zaufaniu i współpracy.

W odpowiedzi na zapytanie KMPT o przyczynę dostarczenia defibrylatora po 10 minutach od pozyskania informacji o kryzysie zdrowotnym osadzonego informuję, iż z posiadanej dokumentacji wynika, że do oddziału dostarczono dwa defibrylatory pierwszy o godzinie 06:06:00, drugi o godzinie 6:07:55 oraz worek samorozprężalny. W związku z powyższym stwierdzić należy, że od powzięcia informacji do czasu dostarczenia defibrylatora upłynęło 8 minut. Ze względu na odległy czas od wystąpienia przedmiotowego zdarzenia nie sposób jednoznacznie określić co wpłynęło na czas jego dostarczenia. Informuję, że defibrylator przechowywany jest w ambulatorium pawilonu mieszkalnego F znajdującego się na parterze budynku, natomiast do zdarzenia doszło w celi mieszkalnej na pierwszej kondygnacji. W celu pobrania defibrylatora należy wykonać szereg czynności, które wpływają na czas, w szczególności należy z dyżurki oddziałowego pobrać klucze do ambulatorium, udać się na parter budynku, otworzyć, pobrać defibrylator i zamknąć ambulatorium. Po drodze znajdują się ciągi komunikacyjne oddzielone kratami, których otwarcie i zamknięcie pochłania czas.

- „Ile defibrylatorów znajdowało się w listopadzie 2023 roku, a ile jest obecnie na wyposażeniu jednostki i w jakich miejscach są one rozlokowane?”

W listopadzie 2023 roku na stanie jednostki znajdowały się trzy defibrylatory, natomiast obecnie jest ich pięć. W celu zwiększenia dostępności i skrócenia czasu reakcji trzy defibrylatory zostały umieszczone w dyżurkach oddziałowych w pawilonach mieszkalnych F, G, H, czwarty na stanowisku dowodzenia u dowódcy zmiany, piąty jest przeznaczony do zabezpieczenia szkoleń strzeleckich i przechowywany jest w biurze zbrojmistrza.

- „Czy przeprowadzono czynności ustalające, jaki jest realny czas dostarczenia defibrylatora z miejsca jego przechowywania do najodleglejszego miejsca w jednostce?”

W trakcie prowadzonych czynności sprawdzających dotyczących zdarzenia samobójstwa osadzonego z dnia 10 listopada 2023 roku nie przeprowadzono takich czynności. Natomiast przeprowadzono powyższe czynności uwzględniając dwa najdalej oddalone od siebie punkty, tj. pomieszczenie wartowni, gdzie przechowywany jest defibrylator, do kuchni zakładowej. Realny czas potrzebny na dostarczenie defibrylatora wyniósł około 6 minut.

- „Dlaczego nagranie z kamery nasobnej obejmuje jedynie 2 minuty i 35 sekund, w związku z czym zarejestrowano jedynie część czynności ratunkowych wykonywanych do momentu przybycia ZRM?”

W 2023 roku istniał szereg wątpliwości związanych z rejestrowaniem kamerami przenośnymi oraz kamerami nasobnymi medycznych czynności ratunkowych w ramach zdarzeń mogących wystąpić w Służbie Więziennej. W związku z powyższym Zastępca Dyrektora Generalnego Służby Więziennej [REDAKTOR] pismem BO.023.1.2023.PJ z dnia 04 lipca 2023 roku jednoznacznie określił swoje stanowisko, polecając nie rejestrować bezpośredniego przebiegu udzielenia medycznych czynności ratunkowych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej. Powyższe polecenie argumentowano ochroną praw pacjenta. Pomimo powyższego polecenia w dalszym ciągu istniały wątpliwości związane z rejestrowaniem pierwszej pomocy przedmedycznej i resuscytacji krążeniowo-oddechowej udzielanych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej. Dyrektor Biura Prawnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej

██████████ pismem BPR-I.070.22.2024.PB z dnia 28 lutego 2024 roku określił jednoznaczne stanowisko w przedmiocie rejestrowania powyższych czynności. Pokróćce wskazano, że obowiązek zachowania tajemnicy informacji związanych z pacjentem, a w szczególności ze stanem jego zdrowia, jak również powinność postępowania w sposób zapewniający poszanowanie intymności i godności pacjenta, odnoszą się wyłącznie do osób wykonujących zawód medyczny. Funkcjonariusze Służby Więziennej, jako nie wykonujący zawodu medycznego i udzielający pierwszej pomocy w związku z powszechnym obowiązkiem jej udzielenia osobom znajdującym się w stanie zagrożenia życia lub zdrowia, nie są objęci obowiązkiem zachowania tajemnicy lekarskiej, co powoduje, że nie ma przeszkód prawnych do rejestrowania podejmowanych w tym zakresie przez nich czynności. Powyższe zagadnienie było na tyle ważne że w § 63 ust 3 pkt 11 lit. a zarządzenia nr 30/25 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 17 marca 2025 roku w sprawie sposobów ochrony, konwojowania oraz zadań ochronnych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, że wymaga się od dowódcy zmiany rejestrowania za pomocą kamery nasobnej obrazu i dźwięku realizacji czynności w związku ze zgłaszanymi przez osadzonych sprawami, w szczególności skargami lub wątpliwościami oraz przekroczeniami dyscyplinarnymi – za wyjątkiem czynności podejmowanych przez osoby wykonujące zawód medyczny.

Mając powyższe na uwadze dowódca zmiany w tamtym czasie nie rejestrował kamerą nasobną czynności związanych z udzielaniem pomocy przedmedycznej osadzonemu. Na chwilę obecną rejestrowanie wskazanych czynności kamerą nasobną zostało określone i jest egzekwowane.

W związku z zapytaniem KMPT ilu więźniów przebywających w Oddziale Zewnętrznym w Strzelcach Opolskich ukończyło do czasu wizytacji kurs opiekuna osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz ewentualnie jakie inne działania wdrożono w jednostce w celu zapewnienia osadzonym wsparcia i opieki informuję, że w przypadku doprowadzenia do jednostki osoby starszej lub niepełnosprawnej wychowawca w porozumieniu ze służbą zdrowia dokonuje diagnozy stanu zdrowia oraz poziomu samodzielności osadzonego. Następnie stara się odpowiednio dostosować warunki bytowe do danego osadzonego poprzez np. osadzenie na niższych kondygnacjach osadzenie w celi dla osób niepełnosprawnych, bądź w celach Izby Chorych, które również są wyposażone w prysznic wewnątrz celi mieszkalnej, w wszelkiego rodzaju uchwyty wspomagające poruszanie, jak i specjalistyczne szpitalne łóżka. Osadzeni poza weekendami mają dostęp do służby zdrowia i różnego rodzaju specjalistów, jeżeli jest taka potrzeba obejmowani są również wsparciem psychologicznym. Nadmienić należy że poza kursem Opiekuna Osób Starszych w tutejszej jednostce prowadzony jest program readaptacyjny „Uprzedzenie i Dyskryminacja – Jak być Tolerancyjnym”, który swoją tematyką obejmują również osoby starsze i niepełnosprawne.

Ostatni kurs opiekuna osób starszych w tutejszej jednostce penitencjarnej realizowany był w okresie od 06 maja 2024 roku do 23 maja 2024 roku. Kurs ukończyło 10 osadzonych, na tą chwilę w jednostce przebywa 5 absolwentów. Niestety w związku z zaimplementowaniem w 2023 roku Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności Zakładu Karnego nr 1 w Strzelcach Opolskich i Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich nie ma możliwości wygenerowania zakończonych grup aktywności. Jednak z posiadanych informacji kurs opiekuna osób starszych był realizowany zarówno ze środków FPPoPP,

jak i z programu Power. Nadmienić należy, że w harmonogramie kursów na 2025 rok zaplanowano kurs Opiekuna Osób Starszych, który ma na celu przeszkolenie co najmniej 10 osób.

Z powrotem

DYREKTOR
ZAKŁADU KARNEGO Nr 1
w Strzelcach Opolskich
plk Dariusz Kaczorowski

Załączniki:

1. Zarządzenie Nr 18/2025 Dyrektora Zakładu Karnego Nr 1 w Strzelcach Opolskich z dnia 24 czerwca 2025 roku w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego dla Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich.
2. Wydruki z CBDOPW.
3. Plany i konspekty szkoleń realizowanych w tutejszej jednostce penitencjarnej.
4. Harmonogram szkoleń na rok 2025 rok.
5. Karta aktywności grup – Kurs Opiekuna Osób starszych i pełnosprawnych.
6. Protokół dot. przeglądu technicznego sprzętu medycznego (AED).
7. Zarządzenie NR 13 / 2025 Dyrektora Zakładu Karnego Nr 1 w Strzelcach Opolskich z dnia 26 maja 2025 roku w sprawie organizacji Systemu Pierwszej Pomocy.
8. „Lista wybranych instytucji społecznych – działania organizacji pozarządowych na rzecz osób opuszczających zakłady karne”, „Rejestr miejsc, w których mina Gliwice udziela tymczasowego schronienia” oraz „Wykaz międzynarodowych organów ochrony praw człowieka”.

RPW/57924/2025 P
Data: 2025-07-29

SLUŻBA
WIĘZIENNA

Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej
40-950 Katowice, ul. Mikołowska 10A

tel. 32 208 45 02, fax 32 251 39 78, email: oisw_katowice@sw.gov.pl

OI/D(k).0812.9.4.2025.PL

A KICH	
WPL	2025 -07- 29
ZAL	NR

Katowice, dn. 24 lipca 2025 r.

**Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich**

Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W nawiązaniu do raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z dnia 24 czerwca 2025 r. (KMP.571.13.2024.JW), sporządzonego w wyniku wizytacji Oddziału Zewnętrznego w Strzelcach Opolskich Zakładu Karnego Nr 1 w Strzelcach Opolskich, przeprowadzonej w dniach 18–21 czerwca 2024 r., w zakresie zaleceń dotyczących przeprowadzenia kontroli przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Katowicach, uprzejmie informuję, że w dniach 18–22 lipca br. została przeprowadzona kontrola w przedmiotowej jednostce penitencjarnej. Kontrola ta miała na celu ocenę bieżącej działalności jednostki w obszarze bezpieczeństwa oraz sposobu traktowania osób pozbawionych wolności, w szczególności w kontekście zaleceń ujętych w raporcie.

Jednocześnie informuję, że wskazania zawarte w raporcie zostały poddane wnikliwej analizie. Zalecenia wymagające zaangażowania dodatkowych środków finansowych zostały ujęte w propozycji planu realizacji zadań remontowych na rok 2026.

Z Powrotem
Z up. Dyś
Służby Więziennej
Zastępca
PŁK

Wyk. w 2 egz.

- 1 adresat
- 2 aa.